

Schöner Alfréd

JOSZI EMLÉKE

Davidovics László rabbihelyettes זצ"ל

1975-2023.

יושב בסתר עליון בצל שדי יתלונן
אומר לה' מחסי ומצודתי
אלוקי אבטח-בו

Ki a felséges Isten
Rejtekében lakik,
A Mindenható árnyékában
De bizton nyughatik!

Azt mondom én az Úrnak:
- Oltalmam vagy nekem
S vagy erősségem!... Benne bízom -
Ő az én mindenem.

91. Zsoltár, Telekes Béla fordítása

Mérhetetlenül sokat szenvedett az elmúlt két évben. Mindennapi telefon beszélgetéseink alatt a hangján hallottam, lelkiállapotának változásait. Hol optimista hangot ütött meg, hol tartózkodó volt. Panaszkodni soha nem hallottam. Még az utolsó hetekben is csendben, a fal felé fordult és imádkozott. Mélységes hite, elszántsága, töretlen optimizmusa mosolyt varázsolt sokat szenvedett arcára. 48 éves volt. Szinte hihetetlen és felfoghatatlan, hogy egy ilyen elkötelezett, formalitásában és tartalmában mélységesen vallásos ember ilyen szenvedésekkel hagyja el ezt az árnyékvilágot. Job könyvének főhőse szenvedhetett ennyit.

Az utolsó napokban már a telefont se vette fel, állítólag már nem volt ereje kézbe venni a készüléket.

Néhány éves lehetett, amikor megismertem őt és családját. Nyíregyházán született. Szabolcs-Szatmár-Bereg megye a II. világháború előtt a magyarországi ortodoxia fellegrája volt. Közösségük nagyobb részét elpusztították a soában, egy piciny rész e szent gyülekezetek tagjaiból megmaradt, akik alijáztak Izraelbe, vagy kivándoroltak az Egyesült Államokba.

A '80-as években a budai közösség rabbijaként a Davidovics család gyakran látogatott meg zsinagógánkban. Bátyja, Gyuri különleges tehetség volt. Gyerekkorában már búvárolta a Szentírást. Nem véletlen – hogy a szocializmus idején – egyetlen zsidó fiúként eljuthatott Jeruzsálembe, részt vett a nemzetközi biblia vetélkedőn, a világ legjelentősebb T'nach versenyén, az 1958 óta Izrael Függetlenségi Napján megrendezett nemzetközi Biblia kvízen, s ott Kelet-Európaiként második lett. Nagyon büszke voltam rá, amikor a Frankel Leó utcai zsinagógában bár micvává avattam.

A ő öccse, Joszi, hivatalos nevén Davidovics László. Fiatalon, talán 14 évesen, szülei egy izraeli jesivába küldték négy évre. Elmélyedt a judaizmus rejtelmeibe, beszívta a Szentföld levegőjét, megtanulta a hűséget, megismerte az alázatot a Tan iránt és a zsidó élet minden rejtelmét, titkát. Nagy adomány volt számára az istenhit, amely erőt adott, amelyből biztatást nyert, amely oltalmat nyújtott. 18 évesen érkezett vissza Magyarországra, s halála napjáig a magyarországi zsidó élet, s ezen belül a Hegedűs Gyula utcai körzet zsinagógájának egyik meghatározó személyisége volt. Öltözködésében, vallási felfogásában az ortodoxia áhítata lengte át lelkét, de mégis egy neológ, vagy status quo ante közösségnek volt az egyik ikonikus személyisége. Aki vigyázott a háláchá törvényeire, aki *kávánával*, azaz áhítattal imádkozott elő, aki precizitással olvasta a Tóra szent igéjét, értve és értelmezve a szavak mélységét.

A két fiú, Gyuri és Laci, héber nevükön Jiszráél és Joszi nagybátyja, Egri Kálmán különleges egyéniség volt. 55 éves koráig a szekuláris zsidók életét élte, közel a nyugdíjazásához *chozér bitsuvá* lett, azaz visszatért a családi házban látott hagyományokhoz, az ősi gyökerekhez. Vele is a Frankel Leó utcai zsinagóga közösségében ismerkedtem meg. Hatalmas talmudi tudását, a zsidó vallástudományban való jártasságát különböző jesivákban szerezte meg fiatal korában. Gyönyörű ének hangja volt. Ha megtisztelték, és odaállt az előimádkozói pulpitushoz, csillogó bariton hangja a magasságok felé szállt. Életének utolsó harmadát Kanadában töltötte. Az ottani egyik magyar nyelvű periodikában, a Menora-Egyenlőségben, az Észak-Amerikai Magyar Zsidóság lapjában, a Kanadában megjelenő magyar nyelvű folyóirat rendszeresen közölte írásait. Ezek a *dvár torák* hosszú és alapos kutatásokon alapuló írásmagyarázatok voltak, melyekben a forrásokra való hivatkozás számára alapvető követelmény volt. Cikkeit, elgondolkodtató írásait rabbi Akiva K. Eichler néven jegyezte.

Joszi, Egri Kálmán unokaöccse, felvételt nyert az Országos Rabbiképző Intézetbe, későbbi nevén az OR-ZSE-ra. Tanulmányinak folytatása mellett szorgalmasan dolgozott, mint vallási felügyelő a háláchá szakértője lett, vigyázott a kósersági törvények maradéktalan betartására. A Hegedűs Gyula utcai zsinagógában mintegy negyed századdal ezelőtt megtalálta a helyét. Tanult, fejlődött és lépésenként araszolt előre a vallási hierarchiában. Az OR-ZSE kántor szakának befejezése után a rabbihelyettes szakon folytatta tanulmányait,

egyidejűleg több helyen vezette az istentiszteleteket, olvasta a Tórát és értő szóval tanította a gondjaira bízottakat. egy ideig a MAZSIHISZ Szeretet Kórházának vallási vezetője volt.

A zsidó egyetem elvárásainak megfelelően megnyílt érdeklődése a zsidó stúdiók széles spektruma felé, ennek eredményeképpen néhány publikációja is megjelent, ezek a talmudi világ mélységét mutatták be. Példaképpen említem meg *Rambam: Széfer Há-Áhává*. Az *ima* c. 2002-ben írt dolgozatát, amelyet a bíráló bizottság publikációra ajánlott. és a *Káin vétke nyomában – a sátnéz tilalom micvája* című értekezést, amely a kevert szövéssű anyagból készült ruha hordásának problematikáját analizálja. Sikeres rabbihelyettes záróvizsgát 2015. június 23-án tett. Erről így adott hírt a krónikás:

„A záróvizsga elnöke Dr. Verő Tamás és Dr. Ledniczky András dékáni főtanácsadó volt, míg tagjai: Dr. Schöner Alfréd rektor, Dr. Frölich Róbert főrabbi, Schönberger András főrabbi, Dr. Róna Tamás rabbi, adjunktus, Dr. Haraszi György egyetemi tanár, Dr. Oláh János egyetemi tanár, Dr. Fényes Balázs egyetemi docens, Zeév Paskesz és Morenu Deutsch Gábor megbízott oktató volt.

Davidovics László és Kellermann Itzhak – a két jelölt - tett sikeres záróvizsgát. A vizsgázók két összetett tárgykörből vizsgáztak: rabbinikus ismeretek (háláchá, Talmud, T'nách) és gyakorlati lelkészet, majd megvédték szakdolgozatukat...

Így a tanévzáró diplomaosztón átvehetik majd a rabbihelyettes alapszakos (Assistant Rabbi) diplomájukat (BA) és héber nyelvű „Mánhig ruchani” oklevelüket, amely igazolja, hogy végzett hallgatóink a zsidó hitéletben, liturgiában és tudományosságban otthonosak, idegen nyelvi ismeretekkel rendelkeznek, és azon kommunikálni tudnak”

A diploma átvételekor ékes héber szavakkal mondott köszönetet az intézménynek és oktatóinak a sok szeretetért és a tudásért, amellyel élt is a későbbiekben.

<https://or-zse.hu/hirdetes/evzaro2015/davidovicsbeszed.mp3>

Diplomaosztó 2015.

Életének integráns része volt a formális és az informális tanítás. Minden délelőtt egy hasonló korú barátjával, a régi hagyományokat felélesztve „párban” tanulta a Gemara különböző tételeit. Az elmúlt három évben a Hegedűs közösségének Bét Smuel Tanházában tanította a tudásra szomjazókat a külföldön élő magyar ajkú és a magyarországi érdeklődőket. (A Bét Smuél Tanház elnevezés Berger István Smuél pécsi főrabbi nevét őrzi.) Stúdiumának címe *Halacha, Aggada, talmudi narratívák* volt.

Minden reggel és este érte is imádkoztunk. Szinte pár héttel ezelőtt felhívott telefonon, s azt kérte, hogy vegyük le nevét a betegek listájáról, mert ő már meggyógyult, akkor így érezte. Néhány nappal később ismét kórházba került, ahol megkezdődött a versenyfutás az életéért. Orvosai és ápolói erejükön felül teljesítettek, de mind hiába. Korábban mindig győzött, most azonban elvesztette a csatát. Csendesen fogadta el az Örökkévaló akaratát, aki Őt közénk adta.

Szerettük, megbecsültük őt.

Egyik írásmagyarázatában a következőképpen fogalmaz s vall ars poétikájáról: „Nagyon szeretek elmélyülni a Sirató fal előtt imádkozók közösségében. Ott az ima igazán a szívem mélyéről jön, s kitárulkozik a világmindenség, és utat talál a magasságok felé. Ott állok, imádkozom, és úgy érzem, hogy a Sirató fal előtti térről a legközvetlenebbül száll az imádság a Mindenható, a Magasságos Úristen felé.”

Joszi, teljes héber nevén Háráv Iszer Jozsef ben Jekutiél Jehudá hülévi, már hazaérkezett az örökkévalóságba, s ott imádkozik érettünk.

Zichrono livráchá!

Fakadjék áldás emlékéből!
